Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Viite: HE 47/2022 vp.

KESKUSKAUPPAKAMARIN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAEIKSI OSAKEYHTIÖLAIN, ASUNTO-OSAKEYHTIÖLAIN, OSUUSKUNTALAIN JA YHDISTYSLAIN MUUTTAMISESTA

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Keskuskauppakamarin lausuntoa hallituksen esityksestä laeiksi osakeyhtiölain, asunto-osakeyhtiölain, osuuskuntalain ja yhdistyslain muuttamisesta (HE 47/2022 vp.). Lausuntonaan Keskuskauppakamari lausuu kunnioittavasti seuraavan.

Yleistä hallituksen esityksestä

Hallituksen esityksessä esitetään osakeyhtiölain, asunto-osakeyhtiölain, osuuskuntalain ja yhdistyslain muuttamista niin, että laissa sallitaan etäyhteyden välityksellä ilman kokouspaikkaa pidettävät yhtiökokoukset, osuuskunnan ja edustajiston kokoukset sekä yhdistyksen ja valtuutettujen kokoukset. Lisäksi hallituksen esityksessä esitetään säännöksiä, joilla pyritään helpottamaan sellaisten yhtiökokousten järjestämistä, joissa osakkeenomistajat voivat käyttää oikeuksiaan täysimääräisesti niin kokouspaikalla kuin etäyhteyden välityksellä (ns. hybridikokoukset), sekä osallistumista tällaisiin kokouksiin.

Keskuskauppakamari kannattaa hallituksen esityksen tavoitteita ja ehdotettuja säännöksiä. Ehdotetut säännökset sekä hallituksen esitykseen sisältyvät kattavat perustelut ovat omiaan parantamaan oikeusvarmuutta etäosallistumiseen liittyvien kysymysten osalta.

Keskuskauppakamari toteaa, että hallituksen esityksen valmistelu on toteutettu laajapohjaisesti ja eri sidosryhmiä on kuultu laajasti valmistelun aikana. Hallituksen esityksen luonnosta valmistellut työryhmä teki aiheesta kattavan kansainvälisen vertailun. Myös hallituksen esityksen vaikutuksia on Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan arvioitu kattavasti.

Sääntelyn joustavuus tärkeää

Keskuskauppakamari kannattaa hallituksen esityksessä valittua suhteellisen joustavaa lähestymistapaa, joka jättää tilaa myös itsesääntelylle ja teknologian kehittymiselle. Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että yhtiöt ja yhdistykset voivat järjestää kokousmenettelyn osakas- tai jäsenkuntansa tarpeiden kannalta parhaalla mahdollisella tavalla.

Keskuskauppakamari kannattaa siksi, että osakeyhtiöillä, osuuskunnilla, asunto-osakeyhtiöillä ja yhdistyksillä on täysimääräisten osakkeenomistajan ja jäsenen oikeuksin

tapahtuvan etäosallistumisen lisäksi mahdollisuus päättää sellaisista etäosallistumismenetelmistä, joissa osakkeenomistajan tai jäsenen oikeuksia on kokouskutsussa kuvatuilla tavoilla rajoitettu. Kyse voi olla esimerkiksi siitä, että puhe- ja kyselyoikeutta käytetään kokouksen aikana kirjallisesti eikä suullisesti.

Pörssi- ja First North -yhtiöiden yhtiökokouksiin liittyvästä sääntelystä

Keskuskauppakamari selvittää vuosittain pörssiyhtiöiden hallinnointikäytäntöjä ja julkaisee niistä tietoja. Viime vuosina tehdyt selvitykset ovat kattaneet myös yhtiökokousmenettelyt. Selvitykset osoittavat, että pörssiyhtiöiden etäyhtiökokouksiin liittyvät käytännöt ovat kehittyneet merkittävästi viime vuosien aikana. Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan ei ole mitään syytä olettaa, etteikö sama kehitys jatkuisi edelleen.

Keskuskauppakamarin selvitysten mukaan pandemia-aikana päätöksenteko yhtiökokouksissa on perustunut valtaosin väliaikaisen lainsäädännön mukaiseen menettelyyn, jossa osakkeenomistajat tai heidän asiamiehensä äänestävät yhtiökokouksissa päätettävistä asioista ennakkoon, eivätkä osakkeenomistajat tai heidän asiamiehensä ole olleet läsnä yhtiökokouksessa. Kuluneena keväänä yhden pörssiyhtiön ja yhden First North -yhtiön yhtiökokoukseen on ollut mahdollista osallistua niin, että osakkeenomistajilla on ollut mahdollisuus käyttää äänioikeuttaan reaaliaikaisesti etäyhteyden välityksellä ja puhe- ja kyselyoikeuttaan yhtiökokoussovelluksen chat-toiminnon kautta. Ehdotetun osakeyhtiölain 5 luvun 16 §:n 2 momentin mukaisia ns. hybridikokouksia ei Keskuskauppakamarin selvitysten mukaan ole järjestetty vielä yhdessäkään yhtiössä.

Koska hallituksen esityksessä tarkoitetuista hybridikokouksista ei ole vielä kokemuksia pörssi- tai First North -yhtiöissä, Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että pörssi- ja First North -yhtiöille jätetään harkinnanvaraa tällaisen kokousmenettelyn käyttöönottoon. Hallituksen esityksen mukaan päätöksen hybridikokouksen järjestämisestä tekee lähtökohtaisesti hallitus. Myös yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä velvollisuudesta järjestää hybridikokous. Hybridikokouksen järjestämiseen velvoittava yhtiöjärjestysmuutos voidaan ehdotuksen mukaan poikkeuksellisesti hyväksyä yksinkertaisella enemmistöllä yhtiöjärjestysmuutoksilta tavanomaisesti edellytettävän määräenemmistöpäätöksen sijaan.

Keskuskauppakamari katsoo, että alennettu enemmistövaatimus yhtiöjärjestystä muutettaessa on riittävä keino edistää etäosallistumista yhtiökokouksiin täysimääräisin osakkeenomistajan oikeuksin. Hallituksen esityksen valmistelussa esillä ollutta määrävähemmistön mahdollisuutta vaatia hybridikokouksen järjestämistä Keskuskauppakamari ei käytännön soveltamiskokemusten puuttuessa pidä perusteltuna. Keskuskauppakamari kiinnittää huomiota myös siihen, että pörssi- ja First North -yhtiöiden yhtiökokouspalvelujen tarjoajia on vähän ja yhtiökokouskausi on suhteellisen tiivis. Toistaiseksi on epäselvää, riittääkö palveluntarjoajien kapasiteetti täysimääräisten hybridikokousten ja ilman

kokouspaikkaa järjestettävien kokousten järjestämiseen kaikissa pörssi- ja First North -yhtiöissä kiivaimman yhtiökokouskauden aikana.

Keskuskauppakamari toteaa lisäksi, että muiden kuin suomalaisten osakkeenomistajien tunnistamiseen liittyy toistaiseksi merkittäviä haasteita. Käytännössä etäyhteyden välityksellä yhtiökokoukseen osallistuvat ulkomaiset osakkeenomistajat joudutaan tunnistamaan manuaalisesti, mikä on työlästä erityisesti niissä yhtiöissä, joissa on paljon ulkomaisia osakkeenomistajia. Vaikka valmisteilla oleva EU-lainsäädäntö onkin helpottamassa vahvaa tunnistamista EU:n sisällä, sekään ei ratkaise vahvaan tunnistamiseen liittyviä ongelmia kolmansista maista tulevien osakkeenomistajien osalta.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Ville Kajala
Johtava asiantuntija